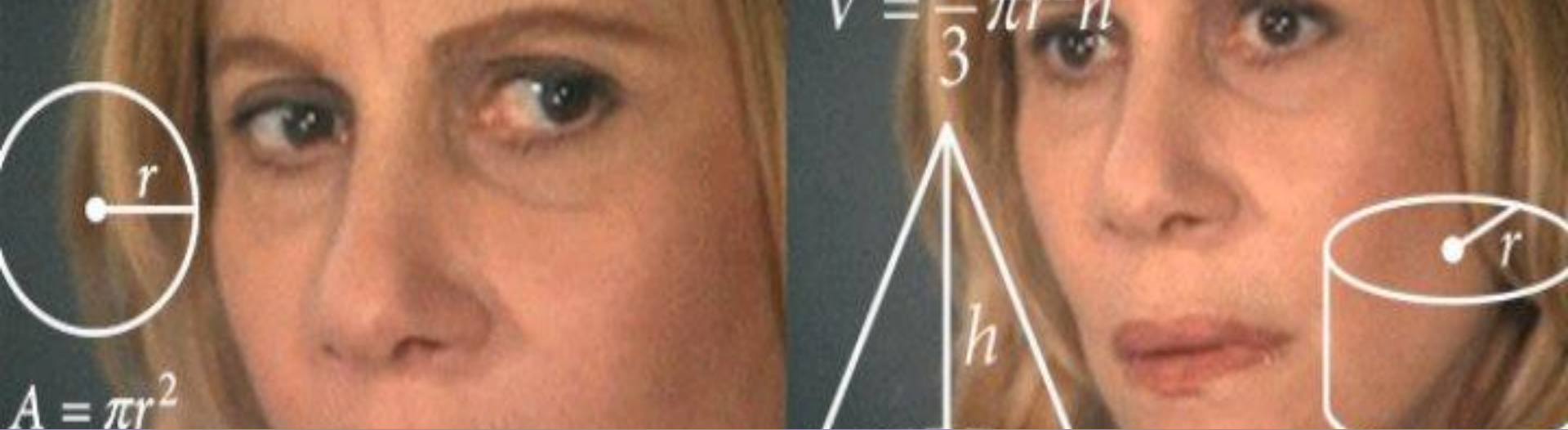
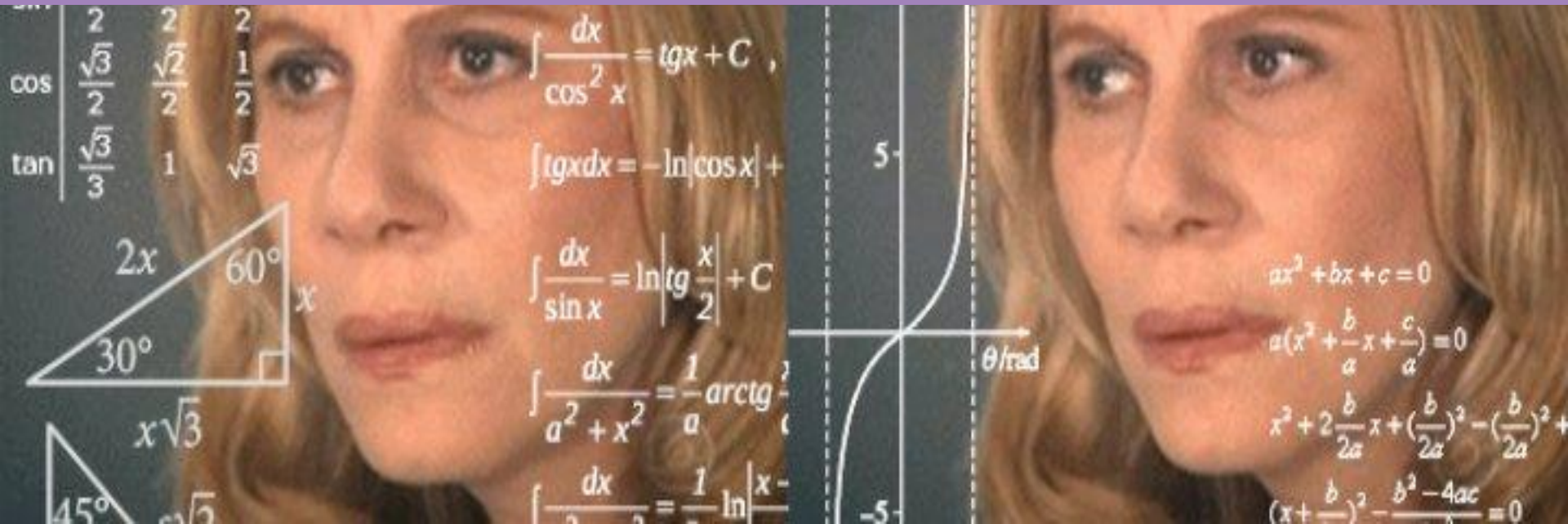

Відповідальна поведінка в соціальних мережах під час війни

КОЛИ НАМАГАЄШСЯ РОЗПІЗНАТИ ФЕЙКИ І МАНІПУЛЯЦІЇ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

НАЛЯКАНІ, ЕМОЦІЙНО ВИСНАЖЕНІ,
ДЕЗОРІЄНТОВАНІ ЛЮДИ — ПЕРША
НАЙЛЕГША МІШЕНЬ ДЛЯ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ СПЕЦОПЕРАЦІЇ.

ДРУГА — ТІ, ЩО В ЕЙФОРІЇ,
ПЕРЕЗБУДЖЕНІ Й ОХОПЛЕНІ БАЖАННЯМ
РОБИТИ БУДЬ-ЩО, АБИ ТІЛЬКИ
ВІДЧУВАТИ ПРИЧЕТНІСТЬ ДО ОБОРОНИ
БАТЬКІВЩИНИ.

Інформаційна війна be like...

фейки

дезінформація

зневіра

вкиди

сумніви

пропаганда

страх

паніка

зрада

**Ми всі знаходимось на
інформаційному фронті**

**ГОЛОВНЕ - не стати жертвою
інформації**

ще ніколи диванні війська не мали так багато впливу, як сьогодні

Спроби **посіяти розбрат та недовіру** між населенням, ЗСУ, волонтерами та силами ТРО

Дескредитацію мобілізації та поширення інструкції про її уникнення

Мир за будь яку ціну і поступки росії

Способи зобразити українських військових деморалізованими, корумпованими та небезпечними для цивільного населення

МЕТА ГІБРИДНОЇ АТА

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ

маніпулятивний
КОНТЕНТ
який створюють навмисно

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ

АДАПТАЦІЯ ВІЧНОГО НАРАТИВУ РОСІЇ ПРО

"УКРАЇНУ ЯК НЕСПРОМОЖНУ ДЕРЖАВУ"

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ

ДИСКРЕДИТАЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ І ТЕРОБОРОНИ НА МІСЦЯХ

рф намагається дискредитувати політичне керівництво країни. До прикладу, твердженням, що Зеленський виїхав із країни. Зараз росії це не вдається, тому вона вирішила спуститися на локальний рівень. Уже фіксуємо фейкові історії про величезні суми, які нібито розпилюють представники територіальної оборони західних областей.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ

**"КРАЩЕ МИР НА БУДЬ-ЯКИХ УМОВАХ, НІЖ
АКТИВНІ ВОЄННІ ДІЇ"**

Такий меседж фіксується у групі кремлівських телеграм-каналів із самого початку вторгнення. Проте зі зростанням кількості жертв серед цивільних дедалі частіше пропагандисти намагаються схилити українців до того, що Україні нібито не потрібні Крим чи Донбас, "якщо стільки людей гине"

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНІ ЧВАРИ ТА НЕГАРАЗДИ

очікувано, що кожна політична сила чи людина з політичними амбіціями буде формувати навколо себе спільноту. дуже часто таку спільноту формують шляхом відколювання її від загального масиву. росія дуже вправно вміла підживлювати чвари наших політиків. свідченням є безперервна робота анонімних телеграм-каналів із їхніми "інсайтами"

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ

МОВНЕ ПИТАННЯ

Мовне питання штучне й роздмухане російською пропагандою.

Ботоподібні профілі підбурюють російськомовних почуватися "гіршими українцями"

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ

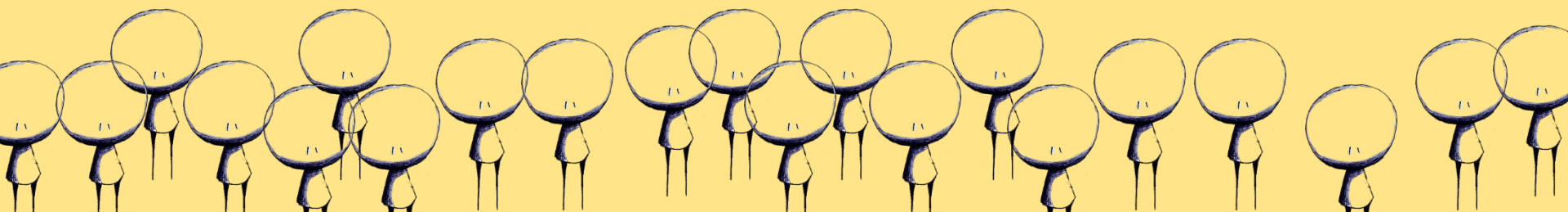
РОЗЧАРУВАННЯ В НАТО, ЄС ТА

МІЖНАРОДНИХ ПАРТНЕРАХ УКРАЇНИ

Світова спільнота нам дуже допомагає. Кількість грошей, зброї й товарів, яку передають українцям, безпрецедентно велика, а наші громадяни отримують притулок і допомогу за кордоном.

У **2021** РОЦІ АУДИТОРІЯ **FACEBOOK** ТА
INSTAGRAM В СУКУПНОСТІ
СТАНОВИЛА МАЙЖЕ **28** МІЛЬЙОНІВ
УНІКАЛЬНИХ КОРИСТУВАЧІВ З УКРАЇНИ

ЦІ СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ МОЖУТЬ
ВПЛИВАТИ НА "СЕРЦЯ ТА ДУМКИ"
ПОНАД **63%** НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ СТАЮТЬ

"СІРИМ" ДЖЕРЕЛОМ
ІНФОРМАЦІЇ,

ДЕ

БУДЬ-ХТО ТА БУДЬ-КОЛИ
МОЖЕ ПОШИРЮВАТИ БУДЬ-
ЯКИЙ КОНТЕНТ

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ І МЕСЕНДЖЕРИ
ЛЮДИ СПРИЙМАЮТЬ ЯК ДРУЖНІ
КАНАЛИ ІНФОРМАЦІЇ ДО ЯКИХ Є
ВЕЛИКА ДОВІРА.

СПІЛКУВАННЯ ВІДБУВАЄТЬСЯ ЛИШЕ ЗІ
“СВОЇМИ”, ТОМУ ОРЕОЛ ДОВІРИ
ПОШИРЮЄТЬСЯ НА ВСЮ СОЦІАЛЬНУ
МЕРЕЖУ

НАЙБІЛЬШ РИЗИКУЮТЬ ЛЮДИ СТАРШОГО ВІКУ ТА НЕПОВНОЛІТНІ

ПІД ЧАС КОМУНКАЦІЇ В СОЦІАЛЬНИХ
МЕРЕЖАХ ТА МЕСЕНДЖЕРАХ ОДРАЗУ
СПРАЦЬОВУЄ ТАКИЙ ЕФЕКТ У МИСЛЕННЯ,
НІБИ ЦЕ ВІДПРАВИЛИ ЛИШЕ МЕНІ ЧИ
ЯКІЙСЬ ОБМЕЖЕНІЙ ГРУПІ ЛЮДЕЙ
ТОДІ ЛЮДИНА ПОЧИНАЄ ДУМАТИ, ЩО ЦЯ
ІНФОРМАЦІЯ МАЄ ВЕЛИКУ ЦІННІСТЬ,
ТОМУ ЩО ВОНА БІЛЬШ УНІКАЛЬНА ТА
ПЕРСОНАЛІЗОВАНА. ВІДПОВІДНО, ВІРИТЬ
ЦЬОМУ

ЩОРАЗУ, КОЛИ МИ ПАСИВНО
СПРИЙМАЄМО І ПОШИРЮЄМО
КОНТЕНТ БЕЗ НАЛЕЖНОЇ
ПЕРЕВІРКИ, МИ ПРИМНОЖУЄМО
ШУМ ТА ЗБЕНТЕЖЕННЯ, ЯКІ ВЖЕ
ІНСТУЮТЬ В ПЕРЕНАСИЧЕНОМУ
ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

МИ НЕСЕМО ТАКУ САМУ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЗА ПЕРЕВІРКУ ІНФОРМАЦІЇ,
ЯКУ ПОШИРЮЄМО, ЯК І ЇЇ
АВТОРИ

кожна людина сприймає інформацію
по-різному,
й один і той же меседж пояснює собі
по-своєму

ОСЬ ТУТ ДАВАЙ
ДЕТАЛЬНІШЕ

ЛЮДИ СПРИЙМАЮТЬ ІНФОРМАЦІЮ **ВИБІРКОВО**
ТА УПЕРЕДЖЕНО АНАЛІЗУЮТЬ І
ЗАПАМ'ЯТОВУЮТЬ ЇЇ.

ТОБТО **ІНША ТОЧКА ЗОРУ ЗАЛИШАЄТЬСЯ**
НЕПОМІЧЕНОЮ, ЯКЩО НЕ ВІДПОВІДАЄ
УПЕРЕДЖЕННЮ ЛЮДИНИ ЯКЕ БАЗУЄТЬСЯ НА
ПЕВНІ ДУМЦІ АБО ОСНОВАМ ЗАГАЛЬНОЇ ВІРИ

МИ **НА ПІДСВІДОМОМУ РІВНІ ВІДБИРАЄМО**
ІНФОРМАЦІЮ ЯКА ВІДПОВІДАЄ НАШИМ
УЯВЛЕННЯМ.

Якщо те, що ми бачимо збігається з тим на що ми очікували - стереотип зміцнюється на майбутнє

Волтер Ліпман

Якщо картина суперечить стереотипу - може бути **два**
варіанти:

людина може сприйняти це як виняток, що не похитне
уявлення про стереотип

побачене може вбудуватися
в попередньо сформоване
уявлення і змінити його, тільки
якщо людина до цього готова

Волтер Липман

ВИБІРКОВИЙ ПІДХІД ДО ОТРИМАННЯ, АНАЛІЗУ І
ОЦІНКИ ІНФОРМАЦІЇ МАЄ НАЗВУ “ПІДТВЕРДЖЕННЯ
ВЛАСНОГО УПЕРЕДЖЕННЯ”

ЛЮДИНА МАЄ ПОВНЕ ПОТУЖНЕ ПЕРЕКОНАННЯ ЯКЕ
ВАЖЛИВЕ ДЛЯ НЕЇ.

ВОНА БУДЕ ЗВЕРТАТИСЬ ДО ТИХ ДЖЕРЕЛ ЯКІ
ПІДТВЕРДЖУЮТЬ ЇЇ УЯВЛЕННЯ.

ЯКЩО ІНФОРМАЦІЯ ЯКА СУПЕРЕЧИТЬ
ПЕРЕКОНАННЯМ НАДХОДИТЬ З ІНШИХ ДЖЕРЕЛ, ТО
ЛЮДИНА НАМАГАЄТЬСЯ ЯКОСЬ ЇЇ ІНТЕРПРЕТУВАТИ

ТЕ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЄ ПЕРЕКОНАННЯ
КРАЩЕ ЗАПАМ'ЯТОВУЄТЬСЯ - ЦЕ
НАЗИВАЄТЬСЯ “УПЕРЕДЖЕНЕ
ПРИГАДУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ”

СОЦМЕРЕЖІ ПІДСИЛЮЮТЬ ЦІ ЯВИЩА
ОСКІЛЬКИ ЇХНІ АЛГОРИТМИ ВИБІРКОВО
ПОКАЗУЮТЬ ІНФОРМАЦІЮ ТА ПОКАЗУЮТЬ
ЛИШЕ ТУ ІНФОРМАЦІЮ ЯКА ЗНАХОДИТЬСЯ
В СФЕРІ ІНТЕРЕСІВ ЛЮДИНИ
ПРИБИРАЮЧИ ВСЕ “НЕКОМФОРТНЕ”

Кожен з нас живе в своїй інформаційній
бульбашці

Як вибратись з інформаційної
бульбашки:

👉 читати медіа з збалансованою точкою
зору

👉 робити фактчекінг або читати джерела
які розвінчують фейки

ЧОМУ НАШ МОЗОК СХИЛЬНИЙ ВІРИТИ ФЕЙКАМ?

Механізм виживання спонукає вірити негативу. Психіка людини настроєна орієнтуватися на все найгірше, це древній механізм, який був орієнтований на виживання, проте з засиллям інформації він діє нам на шкоду;

Люди вірять у інформацію, що підтверджує їх світогляд. За цим принципом діє пропаганда. Ось чому так важко пробити інформаційну броню росіян.

Емоції запам'ятовуються найкраще. Коли ми читаємо фейкові новини, то спочатку активуються наші емоції, а лише потім інтелект і критика. Перше може сильно перешкоджати другому, таким чином навіть найбезглуздіші новини так чи інакше вдарять по нашій впевненості.

ЧОМУ НАШ МОЗОК СХИЛЬНИЙ ВІРИТИ ФЕЙКАМ?

Вплив оточення. Людина за своєю природою емпатична, нам хочеться повірити новині від людей, яких ми знаємо;

Брак часу та виснаженість психіки.

У період катастроф, коли наша психіка емоційно перенавантажена, ми з першого погляду просто не здатні відрізнити правду від неправди. У нас є буквально доли секунди, щоб спожити факт, а більшість людей узагалі не відкривають посилання, читаючи лише заголовок чи підпис до новини.

ЯКІ ЗАГРОЗИ НЕСУТЬ БОТИ В
СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ПІД ЧАС
ВІЙНИ?

НАДО ПОДУМАТЬ

МИ БІЛЬШЕ ДОВІРЯЄМО ДУМКАМ
ІНШИХ ЛЮДЕЙ, НІЖ ОФІЦІЙНИМ
ДЖЕРЕЛАМ,
ПРИ ЦЬОМУ МИ НЕ ЗАВЖДИ
ПЕРЕВІРЯЄМО, ЧИ ЦЕ СПРАВДІ
ЛЮДИ, А НЕ БОТИ

Люди читають сотні коментарів і думають: **НЕ МОЖУТЬ ЖЕ СТІЛЬКИ ІНШИХ ЛЮДЕЙ ПОМИЛЯТИСЯ,** можливо, вони щось знають.

А владі у нас традиційно не довіряють. Підвищується градус незадоволення чимось у суспільстві.

1. Оригінальність фото на аватарі.

2. Яку інформацію вказав про себе користувач? Спосіб життя користувача вказує на те, що він може бути автором фото чи відео, яке вам пропонується?

3. Як давно створена сторінка?

4. Хто в друзях? Є спільні? Багато? Якщо спільні друзі – ваші колеги-журналісти, хтось із них мав досвід взаємодії з цією людиною в реальному житті? Цілком імовірно, що вагі колеги його не знають

5. Чи багато постів було розміщено до того, який привернув вашу увагу? Як часто й регулярно користувач публікує пости?

6. Чи схоже, що сторінку веде людина, а не бот? (Можливі показники: співвідношення оригінального контенту й репостів; наявність власних фото; ступінь залученості в життя інших людей – наявність коментарів (його власних та до його контенту) та їх змістовність; наявність вітань з Днем народження та іншими подіями).

7. На які сторінки підписаний акаунт, який ви аналізуєте? Чи пов'язані вони з інформприводом?

8. Якщо інформпривід, що пропонується, – суспільно важливий: чи раніше користувач демонстрував на своїй сторінці громадську активність?

ВИДИ МАНІПУЛЯЦІЙ З ФОТО:

Справжнє фото місця чи людини, яке використовують як зображення зовсім іншого місця чи особи.

Іноді фотографії можуть бути неправильно підписані, щоб посилити емоційний вплив на читачів.

Підроблені фото, змінені у графічних редакторах (наприклад, **Photoshop**), щоб додати або прибрати певні елементи .

МАНІПУЛЯЦІЇ З ФОТО ТА ВІДЕО

СПРАВЖНЄ ФОТО

Вп

Все Плохо @sranysovok · 7 год.
КЛАСС

Антонийдан и нас 778 500, с нами ...
778 300 участников, 2 днів

15.05

ШОК! В Днепропетровске в одном из роддомов сотрудники узнали что роженца оказалась беженкой с Донбасса и женой погибшего ополченца, решили поиздеваться над ее ребенком и сделали рану в форме свастики. Уже прошло 3 месяца, а шрам еще виден. Пожелаем скорейшего выздоровления Андрюшке! ТВАРИ!!! ПРИЧЕМ ЗДЕСЬ РЕБЕНОК ТО? НЕТ СЛОВ КАК ЗЕМЛЯ ТАКОЖ НОСИТ???????? СТАВЬТЕ КАК МОЖНО БОЛЬШЕ КЛАССОВ!

ФЕЙК

Це скріншот зі сторінки однієї з проросійських груп у російській соціальній мережі **Vkontakte**. Широко поширений **2015** року знімок показує немовля, нібито зі свастикою на руці. На фотографії напис: **“Шок! Персонал одного з пологових будинків у Дніпропетровську дізнався, що породілля була біженкою з Донбасу і дружиною загиблого ополченця. Вони зробили рану у формі свастики на руці дитини. Минуло три місяці, а шрам ще видно”**. Ця фотографія – підробка. Оригінал можна легко знайти в Інтернеті. Дитина на фото не має жодних ран.

СПРАВЖНЄ ФОТО

ФЕЙК

Це фейкове фото отримало десятки тисяч репостів і лайків у **Twitter**. На ньому зображений дуже серйозний Путін, оточений іншими світовими лідерами, і всі дивляться на нього так, ніби зосереджені на тому, що він говорить. Але це фейк.

ЯК ПЕРЕВІРИТИ ДОСТОВІРНІСТЬ ФОТО

Спробуйте **пошукати картинку в інтернеті**, щоб перевірити її справжність. Наприклад, через **Google** зображення.

Щоб перевірити фотографію, потрібно скористатися **пошуком Google**.

Якщо користуєшся **Chrome**, натисни на зображення правою кнопкою миші та обери «шукати зображення в **Google**».

Перевір, чи співпадає дата попередніх публікацій світлина з датою події, що на ній зображена. Також зверни уваги на деталі (чи не скористався хтось редактором) та опис фото.

Якщо у тебе інший браузер, спробуй розширення **Who stole my pictures?**

На колених. Сала героям

Вице-президент США Байден прибув в Київ

Поздно вечером 6 декабря самолет вице-президента США Джо Байдена приземлился в Киеве. Байден встретится с украинскими властями и выступит в Верховной Раде.

Сегодня около полуночи вице-президент США Джо Байден прибыл в Киев.

ФЕЙК ІНФОПРИВОДУ

Readar Grogan and 1 other Retweeted

Volodymyr Solohub @v_solohub · 18 Jan 2015

#NOW thousands kneel down to commemorate 1st victims of #Euromaidan revolution on the spot where 1st ppl were killed

2

104

40

Retweeted

ОРИГІНАЛ

Наприклад, під час візиту колишнього віце-президента США Джо Байдена до Києва фотографія людей, що стоять на колінах біля будівлі Кабінету Міністрів України, була розміщена у соціальних мережах і на проросійських сайтах. Підпис свідчив, що це були жителі Києва, “які зверталися до Байдена, щоб він врятував їх від Яценюка” (у той час – прем’єр-міністра України). Фото з’явилося вперше **6** грудня **2015** року.

Оригінал фото було опубліковано в **Twitter** з хештегом **#Euromaidan 18** січня **2015** року.

ЯК ПЕРЕВІРИТИ ДОСТОВІРНІСТЬ ВІДЕО

Перевірять відео з **YouTube**, опубліковані на інших сайтах.

Для цього переходь на **YouTube**. Там зверни увагу на опис, дату публікації, автора. Також варто читати коментарі інших користувачів. Хтось з них міг помітити деталі, яких не помітив(-ла) ти та написати про це.

Щоб знайти інформацію про відео з інших плеєрів, спробуй пошукати за скріншотом або просто придивися до деталей на ньому. Можливо, там видно назви вулиць, місця, погоду чи людей, що якимось схарактеризують його.

ЩО НЕ ТАК ІЗ **VIBER**?

У БАГАТЬОХ **VIBER**
АСОЦІЮЄТЬСЯ З ЧАТАМИ
САДОЧКІВ-ШКІЛ-БУДИНКІВ-
РОБОТИ АБО З КАРТИНКАМИ-
ПРИВІТАННЯМИ,

АЛЕ МЕСЕНДЖЕР ВЖЕ
ВИКОРИСТОВУЮТЬ ДЛЯ
МАСОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ
КАМПАНІЙ

В МЕСЕНДЖЕРАХ НЕМАЄ БАР'ЄРУ ПУБЛІЧНОЇ
СТРІЧКИ НОВИН, ЯК В СОЦМЕРЕЖАХ.

ЛЮДИ ВПЕВНЕНІШЕ ПЕРЕСИЛАЮТЬ БУДЬ-ЯКІ
ПОВІДОМЛЕННЯ ЗНАЙОМИМ, НЕ БОЯЧИСЬ
ОСУДУ КОМЕНТАРЯМИ,

ТЕ, ЩО ЗВУЧИТЬ У **VIBER** ЯК
ГІПОТЕЗА, ПРОХОДИТЬ ЧЕРЕЗ
САРАФАННЕ РАДІО І
СПРИЙМАЄТЬСЯ ВЖЕ ЯК РЕАЛЬНА
ЗАГРОЗА

АЛГОРИТМ ФЕЙКІВ З МЕСЕНДЖЕРІВ*

УВАГА!

Терміново!

Всім привіт!

Шановні батьки!

мені

чоловіку

сусіду на роботі

подзвонив

розказав

написав

знайомий, брат, сестра, кум

з міністерства

з СБУ

з Китаю/Італії

звідти

І попросив

нікому
не казатирозказати
всім

що насправді

все краще

все гірше

все не так

І скоро

ми всі
помремовсе буде
добре

ФЕЙК
НЕ ПРОЙДЕ

*

- прикріпити розмитий скріншот
- прикріпити чісь фото в масці або на фоні військових
- додати аудіо з шумами

ЗВІДКИ СКІЛЬКИ ВІЙСЬКОВИХ
ЕКСПЕРТІВ

НОРМАЛЬНИМИ Ж ВІРУСОЛОГАМИ БУЛИ
НЕДАВНО

ПРОАНАЛІЗУЄМО?

УВАГА!!!!

ВСІМ!!!

Вимкнути геолокацію на телефонах!!!!

Особливо сьогодні вночі

Щоб ворожою технікою не відслідковувалося
скупчення, а значить, що населений пункт...

Передає всім!!!

РОЗПОВСЮДЖУЙТЕ!!!

УВАГА!!!!

ВСІМ!!!

Вимкнути геолокацію на телефонах!!!!

Особливо сьогодні вночі

Щоб ворожою технікою не відслідковувалося
скупчення, а значить, що населений пункт...

Передає всім!!!

РОЗПОВСЮДЖУЙТЕ!!!

ПРОАНАЛІЗУЄМО?

З 2:00 до 4:00
цієї ночі будуть
сильні авіаудари
по всій Україні,
постав будильник і
підготуй місце.

А з 00:01 по
телефону ніяких
деталей не
повідомляй нікому
ні про що.

Це дуже дуже
важливо, передай
всім кому зможеш

Бережіть себе!!!!

21:00

З 2:00 до 4:00
цієї ночі будуть
сильні авіаудари
по всій Україні,
постав будильник і
підготуй місце.
А з 00:01 по
телефону ніяких
деталей не
повідомляй нікому
ні про що.

Це дуже дуже
важливо, передай
всім кому зможеш

Бережіть себе!!!!

21:00

ПРОАНАЛИЗУЄМО?

Есть ориентировочно 3 часа. Оккупанты ставят оборудование для своей мобильной связи, она может перебивать нашу. Эта техника снимает все, что есть в телефоне и определяет местонахождение абонента. Чтобы телефон автоматом не переподключился в их сеть необходимо

в режиме выбора мобильного оператора убрать режим «выбрать автоматически» и перевести в режим «выбрать вручную». После того, как телефон найдёт сети мобильной связи - выбрать свою сеть. Информация СБУ!!!

Разослать!!!

10:03

Есть ориентировочно
3 часа.

Оккупанты ставят оборудование для своей мобильной связи, она может перебивать нашу. Эта техника снимает все, что есть в телефоне и определяет местонахождение абонента. Чтобы телефон автоматом не переподключился в их сеть необходимо

1

в режиме выбора мобильного оператора убрать режим «выбрать автоматически» и перевести в режим «выбрать вручную». После того, как телефон найдёт сети мобильной связи - выбрать свою сеть. Информация СБУ!!!

Разослать!!!

10:03

ПРОАНАЛІЗУЄМО?

! Черкаassy просят помощи

На станції переливання НЕ МАЄ КРОВІ 4мінус .
Просьть всіх з цією групою крові прийти і здати для поранених

edited 04:19 PM

Yehor Kantarian

February 26

! Черкаassy просят помощи

На станції переливання НЕ МАЄ КРОВІ 4мінус .
Просять всіх з цією групою крові прийти і здати для поранених

edited 04:19 PM

Ксюша Жура ♥

За яку станцію крові зараз йде мова? 04:21 PM

Yehor Kantarian

Ксюша Жура ♥

За яку станцію крові зараз йде мова?
Она одна, которая в центре 04:49 PM

Ксюша Жура ♥

Я там працюю. Вчора та сьогодні ми набрали потрібну кількість, навіть більше! Записали номери телефонів та групи крові людей які ще приходили надати свою допомогу. В разі потреби будемо телефонувати. Також тільки що зв'язалася з керівництвом- кров є!

04:56 F

ЧЕК-АП

ПОВІДОМЛЕНЬ У **VIBER**

ХТО ЦЕ?

ЩО Я ЗНАЮ ПРО ЦЮ СТОРІНКУ,
ГРУПУ ЧИ ЛЮДИНУ?

ЩО ЦЯ ІНФОРМАЦІЯ МЕНІ ДАЄ?
ДЕ ПЕРШОДЖЕРЕЛО?

ЧИ Є ТРИГЕРИ, ЯКІ СПОНУКАЮТЬ ДО
ДІЇ?

НЕ ПОШИРЮЙТЕ.

НЕ ВИКОНУЙТЕ НІЧИЇХ ВКАЗІВОК І ПОРАД, ОКРІМ ТИХ, ЩО ОПУБЛІКОВАНІ НА ОФІЦІЙНИХ СТОРІНКАХ ВІЙСЬКОВОГО КЕРІВНИЦТВА ДЕРЖАВИ ЧИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, АБО ТИХ, ЯКІ ЛУНАЮТЬ В ЕФІРІ «УКРАЇНСЬКОГО РАДІО» ЧИ ІНШИХ ОФІЦІЙНИХ КАНАЛІВ ОПОВІЩЕННЯ.

НЕ ВСТУПАЙТЕ У СОЦМЕРЕЖАХ У ЖОДНІ КОНФЛІКТИ ЧИ КАМΠΑНІЇ ЦЬКУВАННЯ, ІНІЦІЙОВАНІ НЕВІДОМИМИ ВАМ ЛЮДЬМИ.

НЕ ВИГАДУЙТЕ Й НЕ ПОШИРЮЙТЕ ПАТРІОТИЧНИХ ФЕЙКІВ «ДЛЯ ПІДТРИМАННЯ БОЙОВОГО ДУХУ».

НЕ ВІДКРИВАЙТЕ СУМНІВНИХ ЛИСТІВ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ ВІД НЕВІДОМИХ ВАМ ВІДПРАВНИКІВ.

НЕ ЗАЛИШАЙТЕ НІДЕ СВОЇХ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

ЯКІ ДОПИСИ БУДУТЬ
ШКІДЛИВИМ ПІД
ЧАС ВОЄННОГО
СТАНУ?

- - **ІНФОРМАЦІЮ ПРО НЕВІДОМИХ, ЯКИХ ЛЮДИ НАЗВАЛИ МАРОДЕРАМИ.**

Це може бути фейком, який налякає мешканців вказаних вами територій. Звертайте увагу на опис таких повідомлень - зазвичай він виглядає підозріло (дуже багато зброї в машині, одне й те ж авто вказують в багатьох повідомленнях про різних людей, немає чіткого опису ситуації, через яку людину підозрюють в мародерстві тощо);

- - **НОМЕРИ РАХУНКІВ НЕВІДОМИХ/НЕПЕРЕВІРЕНИХ ЛЮДЕЙ, ЯКІ БУЦІМ ЗБИРАЮТЬ КОШТИ ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ.**

Якщо ви впевнені в повідомленні про збір коштів, знаєте організацію або людину особисто - поширювати треба. Якщо повідомлення скопіювали в малознайомої людини, немає вказаного імені чи конкретних речей, на які проводять збір - це можуть бути шахраї.

- - **ПУБЛІКУВАТИ ФОТО/ВІДЕО ТА ЧІТКІ КООРДИНАТИ ЧИ ОПИС МІСЦЬ, ДЕ ЩОЙНО ВИБУХНУВ СНАРЯД ЧИ БУВ ОБСТРІЛ.**

Таким чином ви можете скоординувати дії окупантів. Війна гібридна і способи її ведення теж - не варто поширювати будь-яку інформацію в мережу, якщо в цьому нема термінової необхідності.

- - **НЕПІДТВЕРДЖЕНУ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ВЕЛИКУ КІЛЬКІСТЬ ВТРАТ.** Це може посіяти паніку, особливо в місцях активного ведення бойових дій. Часто ця інформація - результат страху мешканців цих територій, поширення чуток або спроба ворога дестабілізувати українців. Дочекайтесь офіційної інформації від органів місцевого самоврядування.
- - **ІНФОРМАЦІЮ ПРО БУЦІМ ВИМКНЕННЯ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ, ЗАКЛИКИ ВИМКНУТИ ГЕОЛОКАЦІЮ НА МОБІЛЬНИХ, ЗАХОПЛЕННЯ ЧИ ВИМКНЕННЯ ТЕЛЕБАЧЕННЯ.** Якщо відповідних повідомлень не було на офіційних каналах - не вірте їм. Це теж або прояв людської паніки, або маніпуляції ворога. Завжди звірюйте новини із офіційними джерелами.
- **ПОВІДОМЛЕННЯ ТИПУ "ВСІ ЗАБУЛИ ЗА МЕЛІТОПОЛЬ/МАРІУПОЛЬ/ХЕРСОН" ЧИ "ЧОМУ НІХТО НЕ ГОВОРИТЬ ПРО ГУМАНІТАРНУ КАТАСТРОФУ".** Не варто поширювати зневіру - влада як у Києві, так і на місцях добре знає, що відбувається у кожному регіоні. Гуманітарні катастрофи намагаються вирішити всіма можливими способами - такі повідомлення - або паніка наляканих людей, або спроба посіяти недовіру та розбрат від окупанта.

-
- **- ГНІВНІ ПОСТИ ПРО ПОВЕДІНКУ БІЖЕНЦІВ З ІНШИХ ТЕРИТОРІЙ.** Центр протидії дезінформації при РНБО вже обдзвонив курорти Західної України і розпитав про поведінку громадян, які втекли від активних бойових дій - на місцях кажуть, що поведінка є адекватною. Повідомлення можуть бути збірними, кожне може стосуватись одиничного випадку в різних локаціях, проте через чутки вони збираються в одне ціле. Ніхто не сумнівається, що люди дійсно можуть бути різними, але здебільшого вони налякані й панікують - жителі західних областей роблять велику роботу, треба ще трішки набратись терпіння до співгромадян зі знищеними домівками.

- **- ІНФОРМАЦІЮ З НЕПЕРЕВІРЕНИХ ДЖЕРЕЛ ПРО БУЦІМ РУХ КОЛОН УКРАЇНСЬКОЇ ТЕХНІКИ ЗАХІДНОЮ/СХІДНОЮ/ПІВНІЧНОЮ/ПІВДЕННОЮ УКРАЇНОЮ** із закликом не фотографувати саме її. Ви можете дійсно вказати час і локацію руху наших військ або ж поширити фейк, який підіймає тривогу та паніку серед населення.

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПУБЛІКАЦІЙ

- НЕ ПОЛИВАТИ СВОЇХ: зараз ворог відомий, і він у всіх спільний, між собою після війни розберемося;
- НЕ СІЯТИ ПАНІКУ, СТРАХ І ЗНЕВІРУ;
- НЕ ЗАСМІЧУВАТИ СТРИЧКУ ВИДИМІСТЮ ДОПОМОГИ, бо люди мають бачити пости про справжню актуальну потребу в допомозі;
- ПЕРЕВІРЯТИ ІНФОРМАЦІЮ, бо будь-які фейки може запускати ворог.

ЯКІ ДОПИСИ БУДУТЬ
КОРИСНИМИ ПІД
ЧАС ВОЄННОГО
СТАНУ?

- **ПОШИРЮВАТИ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ПОЛОНЕНИХ/ЗАГИБЛИХ ВІЙСЬКОВИХ РФ.** Росіяни у інформаційній ізоляції - хтось не вірить у війну через цензуровані медіа, хтось не розуміє причини санкцій через ті ж причини. Потрібно показувати їм, де насправді їхні солдати, показувати злочини їхньої влади, які стали причиною санкцій.

- **ПОШИРЮВАТИ ІНФОРМАЦІЮ ПРО РУХ ВОРОЖОЇ ТЕХНІКИ ТА ВІЙСЬКОВИХ.** Ми не хочемо, аби постраждали ЗСУ. Щоб постраждали російські солдати ми хочемо, тож допомагайте українським захисникам коригувати їхній вогонь.

- **ПОШИРЮВАТИ ВІДЕО ЗЛОЧИНІВ ОКУПАНТІВ НА МІЖНАРОДНУ АУДИТОРІЮ.** Тиск на Європу та НАТО може допомогти у вирішенні критично важливих питань для України, як от закриття повітряного простору. Нарізки відео палаючих будинків, фото жертв серед цивільних, неадекватна поведінка російських військових із міжнародними тегами поширювати можна і треба.

- **ПОШИРЮВАТИ ПОВІДОМЛЕННЯ ВІД УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ ПРО ЗАФІКСОВАНІ ФЕЙКИ.** Багато неправдивої інформації вже вдалось нейтралізувати - це теж завдяки активності та сповіщенню відповідних структур. Важливо поширювати інформацію про фейки лише від офіційних джерел.

- **БЛОКУВАТИ РОБОТУ ПРОПАГАНДИСТСЬКИХ СТОРІНОК/КАНАЛІВ/ЗМІ - ЗАКЛИКАТИ ДО ЦЬОГО ІНШИХ.** Якщо ви знайшли ворожий канал, який поширює фейки, інформацію про рух української техніки чи побачили повідомлення із закликом блокувати такі ресурси - кидайте скарги. Інформаційна війна займає важливе місце у протистоянні України та росії - допомагайте владі.

- **ПОШИРЮВАТИ ПОВІДОМЛЕННЯ ВІД ОФІЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ/ПРЕДСТАВНИКІВ МІСЦЕВИХ ВЛАД ІЗ АКТУАЛЬНИМИ ОНОВЛЕННЯМИ.** Часто люди не можуть знайти офіційні канали або не знають, що вони є - допомагайте своїм співгромадянам перевіреною інформацією.

ПИСАТИ ПРО СВОЇ ПОЧУТТЯ,
ХОЧ ДЕ ВИ Є І ХОЧ ЩО
ВІДЧУВАЄТЕ, — МОЖНА І
ТРЕБА.

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ — ЦЕ НЕ
ТІЛЬКИ МІСЦЕ ОБМІНУ
ІНФОРМАЦІЄЮ, А Й МІСЦЕ
ДЛЯ ВЗАЄМОПІДТРИМКИ ТА
ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

ІНФОРМАЦІЙНА ГІГІЄНА

1. Уникайте повторюваної інформації.

Часте повторення інформації записує її у нашу підсвідомість та змушує повірити в неї. Якщо в публікації одна й та ж думка повторюється багато разів різними словами – варто насторожитись!

2. Знижуйте інформаційне навантаження.

Контролюйте кількість та якість інформації, яку ви споживаєте. Старайтеся дізнаватись лише необхідне та корисне для вас, але повноцінно.

Не читайте все, що репостять у соцмережах ваші друзі.

Читайте не лише заголовки. Заголовки мають коротко переповідати суть новини, але насправді часто не відповідають змісту публікації.

Влаштовуйте собі інтернет-детокс.

3. Вивчайте різні точки зору на одну проблему.

Не довіряйте першій новині та першій думці. Краще – знайдіть не менше ніж **3** (бажано авторитетних) джерела інформації, написані різними людьми.

4. Насторожуйтесь, коли починаються емоції.

Звертайте особливу увагу, коли починається загострення уваги на поодиноких випадках замість масового огляду явища. Особливо, коли воно шокує. Насторожуйтесь, коли бачите емоційні висновки та особисті думки авторів новин.

5. Шукайте, кому вигідно, щоб ви дізнались новину та повірили в неї.

Чого хочуть домогтися певними повідомленнями та закликами? Хто виграє, якщо ви будете робити так, як пропонують або натякають?

ЯК ЗАЙСТИТИ ВЛАСНИЙ АКАУНТ

Використовуйте надійний пароль для захисту акаунта.

Причиною більшості атак залишається використання слабких паролів (ще досі найпопулярніша комбінація серед користувачів **123456**) та застосування однакового ключа для входу до різних облікових записів.

цікальні паролі для кожного акаунту

Використовуйте двофакторну аутентифікацію для додаткового захисту акаунта.

Двофакторна аутентифікація (**2FA**) — це найпростіший спосіб створення додаткового рівня для захисту акаунтів в соцмережах. Як правило, програми двофакторної аутентифікації для підтвердження особистості користувача використовують **SMS-коди**, повідомлення на електронну пошту та біометричні дані, такі як відбитки пальців або сканування обличчя.

Налаштування приватності та безпеки

Ці налаштування дозволяють блокувати користувачів, сторінки або події; ви можете дозволити певним користувачам бачити вашу сторінку, контактувати з вами або читати інформацію, яку ви розміщуєте на сторінці. Тримайте друзів близько, а ворогів на безпечній відстані, тобто зробіть обмеження у налаштуваннях профайлу

ФАКТЧЕКІНГ

ЦЕ ПЕРЕВІРКА ТОЧНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ,
ОПИСАНОЇ В НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИХ І
ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ.

ВОНА МОЖЕ ПРОВОДИТИСЯ
ЯК ДО ПУБЛІКАЦІЇ ТЕКСТУ (**ANTE NOS**),
ТАК І ПІСЛЯ ЙОГО ПОШИРЕННЯ (**POST
NOS**)

КОРИСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- Нотаєнота
- По той бік новин
- Центр протидії дезінформації
- Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки
- Вокс Чек
- **Stop Fake**
- Як не стати овочем

Такі крайні варіанти, як **ЧИТАТИ ВСЕ ПІДРЯД** чи **НЕ ЧИТАТИ НІЧОГО** — зараз, як і до війни, неприйнятні, бо **працюють проти нас.**

Адже інформаційний вакуум може зіграти на руку ворогу: він своєю дезінформацією швидко зіб'є людину з пантелику. Потрібно бути в курсі подій, які відбуваються, хоча б в загальних рисах.

Тому оптимальний варіант — визначити для себе якісь години, в які ви заходите й читаете новини.

В НАС СЬОГОДНІ
ДВА ВОРОГА:
ДЕЗІНФОРМАЦІЯ І
ТРИВОГА